YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2001 *

Asiassa C-253/99,

jonka Finanzgericht Bremen (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Bacardi GmbH

vastaan

Hauptzollamt Bremerhaven

ennakkoratkaisun yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 236 ja 239 artiklan sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 30.7.1996 annetulla komission asetuksella N:o 1676/96 (EYVL L 218, s. 1), 905 artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit J.-P. Puissochet, R. Schintgen (esittelevä tuomari), F. Macken ja N. Colneric,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Bacardi GmbH, edustajinaan Diplom-Finanzwirt H. Wrobel ja Rechtsanwältin F. Boulanger,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. C. Schieferer,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Bacardi GmbH:n, edustajinaan H. Wrobel, F. Boulanger ja Rechtsanwalt J. Lüdicke, ja komission, asiamiehenään J. C. Schieferer, 23.11.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.1.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Bremen on esittänyt 1.6.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.7.1999, EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 236 ja 239 artiklan sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 30.7.1996 annetulla komission asetuksella N:o 1676/96 (EYVL L 218, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus), 905 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa kantajana on alkoholijuomien maahantuontia harjoittava Bacardi GmbH (jäljempänä Bacardi) ja vastaajana Hauptzollamt Bremerhaven (jäljempänä Hauptzollamt) ja joka koskee tuontitullien palauttamista.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

3 Tullikoodeksin 20 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin.

— —

3. Euroopan yhteisöjen tullitariffi käsittää:

a) yhdistetyn tavaranimikkeistön;

b) — —

c) yhdistetyssä nimikkeistössä tarkoitettuihin tavaroihin tavallisesti sovellettavat maksut — —

d) yhteisön tiettyjen maiden tai maiden ryhmien kanssa tekemiin tullietuuskohteluun oikeuttaviin sopimuksiin sisältyvät tullietuustoimenpiteet;

e) yhteisön yksipuoliset tiettyjä maita, maiden ryhmiä tai alueita koskevat tullietuustoimenpiteet;

f) — —

g) muut tariffitoimenpiteet, joista säädetään muussa yhteisön lainsäädännössä."

Edullinen tullikohtelu

4 Tullikoodeksin 21 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tietyille tavaroille niiden luonteen tai tietyn käyttötarkoituksen perusteella myönnettävän edullisen tullikohtelun on oltava komiteamenettelyä noudattaen määritettävien edellytysten mukainen. Mahdollisesti vaadittavaan lupaan sovelletaan 86 ja 87 artiklaa.

2. Edellä 1 kohdassa 'edullisella tullikohtelulla' tarkoitetaan 4 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun tuontitullin alentamista tai suspendoimista, myös tariffikiintiön perusteella."

5 Soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäljempänä olevaan taulukkoon sisältyvässä 3 sarakkeessa esitetyt, kyseiseen taulukkoon sisältyvässä 5 sarakkeessa mainituista maista tuodut tavarat voidaan luokitella taulukkoon sisältyvässä 2 sarakkeessa kunkin tavaran kohdalla esitettyihin tariffin alanimikkeisiin ainoastaan, jos niistä esitetään 27—34 artiklassa määritellyt vaatimukset täyttävät todistukset.

— —

Aitoustodistus koskee viinirypäleitä, viskiä, votkaa ja tupakkaa, alkuperänimitystodistus koskee viiniä ja laatutodistus natriumnitraattia."

6 Soveltamisasetuksen 26 artiklaan liittyvästä taulukosta seuraa, että "enintään 2 litraa" vetävissä astioissa tuotava bourbon-viski voidaan luokitella yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen 2208 30 11, jos tavaranhaltija esittää pätevän aitoustodistuksen.

7 Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdassa säädetään muun muassa, että tiettyjen tuotteiden, kuten esimerkiksi bourbon-viskin osalta todistus on esitettävä tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille sen tavaran kanssa, jota se koskee, kolmen kuukauden sisällä todistuksen antamispäivästä.

Tullietuuskohtelu

8 Tullikoodeksin 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperää koskevissa säännöissä vahvistetaan ne edellytykset, jotka koskevat tavaroiden alkuperää ja joilla tavaroihin sovelletaan 20 artiklan 3 kohdan d tai e alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä.

Nämä säännöt määritetään:

a) 20 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen sopimusten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden osalta näissä sopimuksissa;

b) 20 artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen tullietuustoimenpiteiden soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden osalta komiteamenettelyä noudattaen."

9 Tullikoodeksin 27 artiklan toisen kohdan b alakohdan soveltamissäännökset annetaan soveltamisasetuksen I osaan, jonka otsikkona on "Yleiset soveltamissäännökset", sisältyvässä tavaroiden alkuperää koskevassa IV osastossa olevassa 2 luvussa, jonka otsikkona on "Tullietuuskohteluun oikeuttava alkuperä". Tämän luvun 1 jaksossa, jonka otsikkona on "Yleinen tullietuusjärjestelmä", olevassa 2 alajaksossa (77—91 artikla) on erityissäännöksiä siitä, kuinka tavaroiden etuuskohteluun oikeuttava alkuperä selvitetään "yleisen tullietuusjärjestelmän" soveltamista varten.

10 Soveltamisasetuksen 77 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä jaksossa tarkoitetuille alkuperätuotteille — — on myönnettävä yhteisöön tuotaessa — — tullietuudet, jos niistä esitetään etuuden saavan vientimaan tulliviranomaisten tai muiden toimivaltaisten valtion viranomaisten antama A-alkuperätodistus — —."

11 Soveltamisasetuksen 82 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. A-alkuperätodistus on esitettävä tulliviranomaisille siinä tuovassa jäsenvaltiossa, jossa tuotteet esitetään tullille, kymmenen kuukauden kuluessa päivästä, jona etuuden saavan vientimaan valtion viranomainen on antanut todistuksen.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetun voimassaoloajan jälkeen tulliviranomaisille esitetyt A-alkuperätodistukset voidaan hyväksyä — — jos määräaikaa ei ole noudatettu ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

3. Muissa myöhästymistapauksissa tuontijäsenvaltion tulliviranomaiset voivat hyväksyä nämä todistukset, jos tuotteet esitetään niille ennen 1 kohdassa säädetyn määräajan päättymistä."

Tulli-ilmoitus

12 Tullikoodeksin 59 artiklan 1 kohdan mukaan kaikista johonkin tullimenettelyyn asetettaviksi aiotuista tavaroista on tehtävä kyseistä tullimenettelyä koskeva ilmoitus. Tulli-ilmoituksia kirjallisesti tehtäessä noudatettavasta tavanomaisesta menettelystä säädetään tullikoodeksin 62—75 artiklassa, kun taas yksinkertaistetuista menettelyistä säädetään tullikoodeksin 76 artiklassa.

13 Tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Helpottaakseen mahdollisimman paljon muodollisuuksia ja menettelyjä, mutta varmistaen kuitenkin asianmukaiset toiminnot, tulliviranomaisten on komiteamenettelyä noudattaen vahvistettavin edellytyksin sallittava:

a) että 62 artiklassa tarkoitetusta ilmoituksesta puuttuu joitakin mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja tai että ilmoitukseen ei liitetä joitakin mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja;

— —.

Yksinkertaistetun ilmoituksen, kaupallisen tai hallinnollisen asiakirjan taikka asiakirjoihin tehtävän merkinnän on sisällettävä ainakin tavaroiden tunnistamiseksi tarpeelliset tiedot. Asiakirjoihin tehtävässä merkinnässä on ilmoitettava, milloin merkintä on tehty."

14 Soveltamisasetuksen 253 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Epätäydellisen ilmoituksen menettelyssä tulliviranomaiset voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa vastaanottaa ilmoituksen, jossa ei ole kaikkia vaadittuja tietoja tai jonka liitteenä ei ole kaikkia kyseisessä tullimenettelyssä tarvittavia asiakirjoja."

15 Soveltamisasetuksen 255 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeviin ilmoituksiin, jotka tulliviranomaiset voivat tavaranhaltijan pyynnöstä vastaanottaa ilman, että niiden liitteenä on joitakin ilmoituksen tueksi esitettävistä asiakirjoista, on liitettävä ainakin ne asiakirjat, jotka tarvitaan vapaaseen liikkeeseen luovutusta varten.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, ilmoitus, jonka liitteenä ei ole yhtä tai useampaa vapaaseen liikkeeseen luovutusta varten tarvittavaa asiakirjaa, voidaan vastaanottaa, jos tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla osoitetaan, että:

a) kyseinen asiakirja on olemassa ja pätevä;

b) tätä asiakirjaa ei ole voitu liittää ilmoitukseen tavaranhaltijasta riippumattomista syistä;

ja

c) ilmoituksen vastaanottamisen viivästyminen estäisi tavaroiden luovutuksen vapaaseen liikkeeseen tai saattaisi tavarat korkeamman tullin alaisiksi.

Puuttuviin asiakirjoihin liittyvät tiedot on joka tapauksessa annettava ilmoituksessa."

Tullien palauttaminen ja peruuttaminen

16 Tuontitullien palauttamisen ja peruuttamisen osalta tullikoodeksin 236 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

— —

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lain mukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä.

2. Tuonti- tai vientitullit on palautettava taikka peruutettava hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

— — »

17 Tullikoodeksin 239 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

»1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka:

— määritetään komiteamenettelyä noudattaen,

— johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

— — »

18 Soveltamisasetuksen 890 artiklassa, jossa annetaan yhteisiä soveltamissäännöksiä tullikoodeksin 236 ja 239 artiklalle, säädetään seuraavaa:

"Jos palautus- tai peruutushakemuksen tueksi esitetään alkuperätodistus, tavaratodistus, yhteisön sisäisen passituksen asiakirja tai muu asianmukainen asiakirja, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottohetkellä voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, päätöksen tekevä tulliviranomainen voi tehdä myönteisen päätöksen hakemuksen johdosta ainoastaan, jos asianmukaisesti todistetaan, että:

— esitetty asiakirja koskee nimenomaisesti kyseisiä tavaroita ja että tämän asiakirjan vastaanottamisen edellytykset täyttyvät,

— kaikki muut tullietuuskohtelun myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Palautus tai peruutus on suoritettava, kun tavarat esitetään. Jos tavaroita ei voida esittää täytäntöönpanevassa tullitoimipaikassa, tämä voi myöntää palautuksen tai peruutuksen ainoastaan, jos sen käytettävissä olevista tiedoista ilmenee, että *jälkikäteen* esitetty todistus tai asiakirja kiistatta koskee kyseisiä tavaroita."

19 Soveltamisasetuksen 900 ja 905 artikla sisältävät tullikoodeksin 239 artiklan erityisiä soveltamissäännöksiä.

20 Soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa säädetään seuraavaa:

" Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos

— —

o) tullivelka syntyy muulla tavalla kuin koodeksin 201 artiklan perusteella ja henkilö, jota asia koskee, voi esittää alkuperätodistuksen, tavaratodistuksen, yhteisön sisäistä passitusta koskevan asiakirjan tai muun asianmukaisen asiakirjan, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi voitu, jos ne olisi ilmoitettu vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi, myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, jos muut 890 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet."

21 Soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyä palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen ei voi — — tehdä päätöstä ja jos hakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, jäsenvaltion, johon mainittu viranomainen kuuluu, on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi 906—909 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen."

Pääasia

22 Bacardi teki 10.9.1996 Hauptzollamtille tuonti-ilmoituksen Amerikan yhdysvalloista peräisin olevasta 12 960 pullosta Jack Daniels -merkkistä viskiä luovuttaakseen ne vapaaseen liikkeeseen yhteisössä; kunkin pullon tilavuus oli 0,7 litraa, ja pullot oli pakattu kuuden pullon laatikoihin. Tavarat ilmoitettiin kuuluvaksi yhdistetyn nimikkeistön tariffinimikkeeseen 2208 30 82, joka koskee enintään 2 litran vetoisissa astioissa olevaa muuta viskiä kuin bourbon-viskiä tai skotlantilaista viskiä.

23 Vastaanotettuaan tulli-ilmoituksen Hauptzollamt vahvisti 11.9.1996 tekemällään päätöksellä yhteisön tullialueelle tuonnista kannettavien tullien määräksi 2 786,92 Saksan markkaa (jäljempänä DEM) ja maahantuonnin yhteydessä kannettavan liikevaihtoveron määräksi 25 117,88 DEM.

24 Bacardi toimitti 2.10.1996 päivätyssä kirjeessä kyseistä tavaraa koskevan aitoustodistuksen ja pyysi, että tavara luokiteltaisiin uudelleen yhdistetyn nimikkeistön tariffinimikkeeseen 2208 30 11, joka koskee bourbon-viskiä enintään 2 litran vetoisissa astioissa. Mikäli tavarat olisi luokiteltu uudelleen vaaditulla tavalla, tullia olisi palautettu 1 045,10 DEM. Kuten Bacardi totesi suullisessa käsittelyssä, kyseistä aitoustodistusta oli pyydetty vuoden 1996 heinä- tai elokuussa mutta Yhdysvaltain viranomaiset antoivat sen vasta 17.9.1996 eli siis sen jälkeen, kun tulli-ilmoitus oli vastaanotettu.

25 Hauptzollamt hylkäsi palautusvaatimuksen 19.9.1997 tekemällään päätöksellä. Bacardi teki oikaisuvaatimuksen, jonka Hauptzollamt hylkäsi perusteettomana 28.11.1997 tekemällään päätöksellä.

26 Bacardi on nostanut 23.12.1997 Finanzgericht Bremenissä kanteen, jossa se väittää, että yhteisön tullisäännökset eivät sulje pois sitä, että aitoustodistus

voitaisiin esittää jälkikäteen edullisen tullikohtelun saamiseksi. Tullikoodeksin 21 artikla täydentää kantajan mukaan muita edullisen tullikohtelun muotoja, kuten tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa säädettyjä toimenpiteitä, ja aitoustodistuksella on loppujen lopuksi sama merkitys kuin todistuksella, joka esitetään tullietuuskohtelun soveltamiseksi.

27 Bacardi on väittänyt tältä osin lisäksi, että soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan sanamuoto on virheellinen. Velvollisuus "esittää" (saksankielisessä versiossa "vorzulegen") aitoustodistus tuovan jäsenvaltion tulliviranomaisille tavaran "kanssa" (saksankielisessä versiossa "zusammen mit") ei ainoastaan ole ristiriidassa sekä tullikoodeksissa että soveltamisasetuksessa käytetyn terminologian kanssa, vaan se on myös käytännössä mahdoton toteuttaa. Soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohtaa on kantajan mukaan joka tapauksessa tulkittava soveltamisasetuksen 82 artiklan 1 ja 3 kohdan valossa, ja viimeksi mainitun kohdan nojalla ei tullietuuskohtelun soveltamiseksi ole kantajan mukaan tarpeen, että A-alkuperätodistus esitetään samanaikaisesti niiden tavaroiden kanssa, joita se koskee.

28 Bacardi on lisännyt, että 10.9.1996 tehty tulli-ilmoitus oli soveltamisasetuksen 254 artiklassa tarkoitettu epätäydellinen ilmoitus, jota oli täydennetty sekä tätä yksinkertaistettua menettelyä varten asetetussa määräajassa että aitoustodistuksen voimassaololle asetetussa määräajassa. Pääasiassa kyseessä oleviin tavaroihin on näin ollen voitava kantajan mukaan soveltaa vaadittua edullista tullikohtelua.

29 Bacardi näin ollen katsoo, etteivät kyseiset tullit olleet lainmukaisia, ja se on korostanut, että ne olisi palautettava tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 890 artiklan nojalla. Aitoustodistus nimittäin on kantajan mukaan soveltamisasetuksen 890 artiklassa tarkoitettu "muu asianmukainen asiakirja", joten sen johdosta, että aitoustodistus on esitetty kolmen vuoden

kuluessa siitä päivästä, jona maksettavaksi vaaditut tuontitullit on annettu tiedoksi, lainvastaisesti kannetut tullit on palautettava.

30 Toissijaisesti Bacardi on vaatinut tuontitullien palauttamista tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan nojalla sillä perusteella, että Bacardi oli soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa "erityistilanteessa, joka [johtui] muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista".

31 Hauptzollamt on vastannut, että soveltamisasetuksen 29 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan sanamuodon mukaan aitoustodistus on esitettävä "sen tavaran kanssa, jota se koskee". Koska pääasiassa ei ollut menetelty näin, kyseiseen tavaraan ei voitu Hauptzollamtin mukaan soveltaa vaadittua edullista tullikohtelua ja Bacardin maksamat tuontitullit olivat lainmukaisia sinä hetkenä, kun tuontitullit määrättiin maksettaviksi. Niinpä Bacardi ei ollut missään tullikoodeksin 236—239 artiklassa tarkoitetuista tilanteista.

32 Hauptzollamt on väittänyt, että vain siinä tapauksessa, että pääasiassa kyseessä oleva tavara olisi ilmoitettu bourbon-viskinä ilman, että olisi esitetty aitoustodistusta, tulli-ilmoitusta olisi voitu pitää epätäydellisenä, mutta näin ei ollut tehty. Lisäksi Hauptzollamtin olisi ollut mahdotonta vastaanottaa tällainen epätäydellinen ilmoitus, koska aitoustodistusta ei ollut olemassa sinä hetkenä, jona tavarat luovutettiin vapaaseen liikkeeseen.

33 Nyt esillä olevassa tapauksessa tullikoodeksin 239 artiklan mukainen palautus on Hauptzollamtin mukaan myöskin ollut mahdotonta, eikä tapausta ole ollut tarpeen saattaa soveltamisasetuksen 905 artiklan mukaisesti komission ratkais-

tavaksi, koska ne seikat, joihin perusteluina oli vedottu, eivät Hauptzollamtin mukaan voineet muodostaa tässä viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettua erityistilannetta.

34 Koska Finanzgericht Bremen on katsonut asian ratkaisemisen edellyttävän tullikoodeksin 236 ja 239 artiklan sekä soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan tulkintaa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Voidaanko tuontitullit tullikoodeksin 236 artiklan mukaan palauttaa, kun USA:sta tuodun bourbon-viskin maahantuoja on 10.9.1996 tekemässään tulli-ilmoituksessa ilmoittanut koodinumeron 2208 30 82 ja vasta 2.10.1996 eli esittäessään tullikoodeksin soveltamisasetuksen liitteen 5 mukaisen aitoustodistuksen pyytänyt tavaran luokittelemista yhdistetyn nimikkeistön alanimikkeeseen 2208 30 11 ja siitä johtuvaa alemman tullin soveltamista?

2. Jos kysymykseen 1 vastataan kieltävästi:

Voidaanko tässä tapauksessa katsoa olevan olemassa sellainen 'erityistilanne', joka — muiden lainsäädännössä asetettujen edellytysten täyttyessä — voi tullikoodeksin 239 artiklan mukaan, kun sitä luetaan yhdessä tullikoodeksin soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan kanssa, johtaa tuontitullien palauttamiseen?"

Ensimmäinen kysymys

35 Aluksi on todettava ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tavoin, että koska Bacardi ei ole tulli-ilmoitusta tehdessään ilmoittanut maahantuotua tavaraa bourbon-viskinä, jolloin siihen olisi voitu soveltaa edullista tullikohtelua, eikä ilmoittanut, että kyseistä tavaraa koskevaa aitoustodistusta ei vielä ollut olemassa, tapauksessa ei ollut tehty epätäydellistä tulli-ilmoitusta. Ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi ei näin ollen ole tarpeen ottaa huomioon epätäydellisiä tulli-ilmoituksia koskevaa yhteisön lainsäädäntöä.

36 Näin ollen ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään, onko tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että sen nojalla tuontitullit voidaan palauttaa silloin, kun sen jälkeen, kun tulliviranomainen on vastaanottanut täydellisen tulli-ilmoituksen ja kun tavara, jota tulli-ilmoitus koskee, on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, tavaranhaltija esittää aitoustodistuksen, jonka nojalla kyseiselle tavaralle olisi voitu myöntää edullinen tullikohtelu, jos todistus olisi esitetty tavaran kanssa.

37 Tältä osin on ensiksi todettava ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tavoin, että tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan sanatarkan soveltamisen perusteella tuontitulleja ei voida palauttaa pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa. Soveltamisasetuksen 26 artiklan 1 kohdasta ja 29 artiklan 1 kohdasta, kun niitä luetaan yhdessä, nimittäin seuraa, että aitoustodistusta ei käytetä ainoastaan osoittamaan sitä, että tavara, jota se koskee, täyttää edullisen tullikohtelun saamisen edellytykset, vaan sen esittäminen kyseisen tavaran "kanssa" on edullista tullikohtelua koskevan oikeuden edellytys.

38 Jos siis siitä syystä, että aitoustodistusta ei ole esitetty sen tavaran kanssa, jota todistus koskee, tuontitullit kannetaan ilman, että voitaisiin ottaa huomioon mitään edullista tullikohtelua, nämä tullit ovat tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja lainmukaisia tullia, eikä niitä lähtökohtaisesti siis voida palauttaa tämän säännöksen nojalla.

39 Tämän jälkeen on paikallaan korostaa, että päinvastoin kuin Bacardi väittää, soveltamisasetuksen 890 artiklaa, joka on tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan soveltamissäännös, ei ole tarkoitus soveltaa silloin, kun vaadittu tullikohtelu on tullikoodeksin 21 artiklassa tarkoitettu edullinen tullikohtelu (saksankielisessä versiossa "zolltarifliche Abgabenbegünstigung").

40 Vaikuttaa nimittäin siltä, että toisin kuin soveltamisasetuksen 890 artiklan saksankielisessä versiossa, jossa käytetään termin "Gemeinschaftsbehandlung" (yhteisökohtelu) lisäksi termiä "Anwendung eines ermässigten Zollsatzes oder der Zollfreiheit" (sanatarkasti käännettynä "tullin alennuksen tai tullittomuuden soveltaminen"), jota ei käytetä tullikoodeksin 20 artiklassa eikä myöskään 21 artiklassa, kaikissa muissa kieliversioissa käytetään termin "yhteisökohtelu" lisäksi termiä "tullietuuskohtelu" (saksaksi "Zollpräferenzbehandlung"), joka on tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa käytetyn termin "tullietuustoimenpiteet" (saksankielisessä versiossa "Zollpräferenzmassnahmen") synonyymi.

41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön asetusten yhdenmukaisen tulkinnan välttämättömyys sulkee pois sen, että epävarmassa tilanteessa jonkin säännöksen sanamuotoa tarkasteltaisiin erikseen, vaan se päinvastoin edellyttää, että säännöstä tulkitaan ja sovelletaan muilla virallisilla kielillä laadittujen versioiden valossa (ks. mm. asia C-48/98, Söhl & Söhlke, tuomio 11.11.1999, Kok. 1999, s. I-7877, 46 kohta).

42 Näin ollen on katsottava, että soveltamisasetuksen 890 artiklaa on tarkoitus soveltaa vain siinä tapauksessa, että tavaraan olisi voitu soveltaa yhteisökohtelua (saksaksi "Gemeinschaftsbehandlung") tai tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitettua tullietuuskohtelua (saksaksi "Zollpräferenzbehandlung"), eikä tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 890 artiklan soveltaminen välittömästi yhdessä voi johtaa tuontitullien palauttamiseen tilanteessa, jossa maahan tuotuun tavaraan olisi voitu soveltaa tullikoodeksin 21 artiklassa tarkoitettua edullista tullikohtelua (saksaksi "Zolltarifliche Abgabenbegünstigung").

43 Tätä tulkintaa tukee se seikka, että soveltamisasetuksen 890 artiklassa esimerkinomaisesti luetellut asiakirjat eli alkuperätodistus, tavaratodistus ja yhteisön sisäistä passitusta koskeva asiakirja ovat yleensä tarkoitetut osoittamaan niiden tavaroiden, joita ne koskevat, etuuskohteluun oikeuttavan alkuperän tai sen, että ne ovat yhteisötavaroita. Sen sijaan tässä luettelossa ei mainita mitään sellaista asiakirjaa, joka on tarpeen osoittamaan, että maahan tuotuun tavaraan voidaan soveltaa tullikoodeksin 21 artiklassa tarkoitettua edullista tullikohtelua.

44 Tämä tulkinta sopii yhteen sen kanssa, miten yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaa edellä mainitussa asiassa Söhl & Söhlke antamassaan tuomiossa. Kyseisen tuomion 86 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin nimittäin katsoi, että kyseistä säännöstä, jonka kaikissa kieliversioissa saksankielistä versiota lukuun ottamatta viitataan täysin samoihin tullikohteluihin kuin soveltamisasetuksen 890 artiklassa eli yhteisökohteluun ja tullietuuskohteluun, sovelletaan ainoastaan tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, mutta ei tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää muita edullisia tullikohteluja.

45 Tältä osin on korostettava, kuten julkisasiamieskin on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 79 kohdassa, että edellä mainitussa asiassa Söhl & Söhlke annetun tuomion saksankielisessä versiossa käytetty termi "Zollbehandlung mit

Abgabenbegünstigung" (sanatarkasti käännettynä "tullimaksujen osalta edullinen tullikohtelu") vastaa tosin soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan saksankielisessä versiossa käytettyä termiä, mutta se poikkeaa niistä termeistä, joita käytetään tämän säännöksen kaikissa muissa kieliversioissa, joissa selvästi viitataan tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitettuun "tullietuuskohteluun", ja niistä termeistä, joita käytetään soveltamisasetuksen 890 artiklan saksankielisessä versiossa. Tästä seuraa, että tämän tuomion 41 kohdassa mainituista syistä soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan saksankielisessä versiossa ja edellä mainitussa asiassa Söhl & Söhlke annetun tuomion 86 kohdan saksankielisessä versiossa käytetty termi "Zollbehandlung mit Abgabenbegünstigung" on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan tullikoodeksin 20 artiklan 3 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitettua "tullietuuskohtelua".

46 On todettava vielä, että soveltamisasetuksen 890 artiklan soveltaminen analogiaa käyttäen sellaisiin tuontitullien palauttamishakemuksiin, jotka perustuvat siihen, että maahan tuotuihin tavaroihin olisi voitu soveltaa edullista tullikohtelua, on myöskin poissuljettua.

47 On nimittäin katsottava, että vaikka onkin riidatonta, että pääasiassa kyseessä olevan aitoustodistuksen kaltaisella aitoustodistuksella on ominaisuuksia, jotka muistuttavat A-alkuperätodistuksen ominaisuuksia, ja että tavaran yhdistettyyn nimikkeistöön tehdyn tulliluokittelun myöhempi muuttaminen ei estä soveltamisasetuksen 890 artiklan soveltamista analogiaa käyttäen, alkuperätodistuksen merkitys tullietuuskohtelun saamisessa ja aitoustodistuksen merkitys edullisen tullikohtelun saamisessa ovat kuitenkin, kuten julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 84—86 kohdassa, hyvin erilaisia, ja että järjestelmä, jota aitoustodistuksiin sovelletaan, on paljon tiukempi kuin alkuperätodistuksiin sovellettava järjestelmä.

48 Päinvastoin kuin aitoustodistusten esittäminen, alkuperätodistuksen esittäminen ennen niiden tavaroiden, joita se koskee, vapaaseen liikkeeseen luovuttamista ei

näin ollen ole edellytyksenä tullietuuskohtelua koskevalle oikeudelle, eikä ennen tällaisen todistuksen esittämistä kannettuja tulleja voida pitää tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina lainmukaisina tulleina. Soveltamisasetuksen 890 artiklassa on siten voitu pätevästi säätää, että tullit voidaan palauttaa tai peruuttaa, kun aitoustodistus esitetään tulli-ilmoituksen vastaanoton ja tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen jälkeen.

49 Koska kyseisten todistusten esittämishetkeen liittyvät vaikutukset vaihtelevat huomattavasti näissä kahdessa järjestelmässä, soveltamisasetuksen 890 artiklaa ei voida soveltaa analogiaa käyttäen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.

50 Tätä tulkintaa tukee muun muassa tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 2 ja 14 artiklan tietyistä soveltamissäännöksistä 28 päivänä lokakuuta 1983 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3040/83 (EYVL L 297, s. 13), jonka 1 artiklan 3 kohta on olennaisilta osin otettu soveltamisasetuksen 890 artiklaan, kolmas perustelukappale. Tämän perustelukappaleen mukaan palauttamista koskevien säännösten "perusteella ei muun muassa voida sallia sitä, että *jälkikäteen* esitetään sellaisia todistuksia, jotka — — säännösten mukaan on esitettävä samanaikaisesti kun vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskeva ilmoitus vastaanotetaan, jotta ne otettaisiin huomioon".

51 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että tuontitulleja ei voida palauttaa tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla, mikäli sen jälkeen, kun tulliviranomainen on vastaanottanut täydellisen tulli-ilmoituksen ja kun ilmoituksessa tarkoitettu tavara on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, tavaranhaltija esittää aitoustodistuksen, jonka perusteella kyseiseen

tavaraan olisi voitu soveltaa edullista tullikohtelua, jos todistus olisi esitetty tavaran kanssa.

Toinen kysymys

52 Jotta tähän kysymykseen voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on paikallaan ensiksi selvittää, voidaanko tuontitullit palauttaa tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan nojalla, kun kyseisiä kohtia luetaan yhdessä, mikäli näiden tullien palauttaminen tullikoodeksin 236 artiklan nojalla ei ole mahdollista.

53 Tältä osin on korostettava, että tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan mukaan "tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa — — ".

54 Tästä seuraa, että se seikka, että tullien palauttaminen tai peruuttaminen esimerkiksi tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla ei ole mahdollista siitä syystä, että jokin tämän palauttamisen tai peruuttamisen lakisääteisistä edellytyksistä ei täyty, ei sellaisenaan estä näiden samojen tullien palauttamista tai peruuttamista tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan nojalla edellyttäen, että näiden viimeksi mainittujen artiklojen lakisääteiset soveltamisedellytykset täyttyvät.

55 Tämän jälkeen on määriteltävä ne seikat, jotka voivat taloudellisen toimijan osalta muodostaa soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen.

56 Tältä osin on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että "seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa kyseessä olevan" edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettu "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", on olemassa silloin, kun tullikoodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen todetaan, että on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin (asia C-86/97, Trans-Ex-Import, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1041, 22 kohta).

57 On kuitenkin korostettava, että vaikka kansallisen tulliviranomaisen on tietyissä tilanteissa tarkistettava, onko olemassa todisteita soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta erityistilanteesta, sen asiana ei ole sen toteaminen, onko kyseessä tällainen erityistilanne, jonka perusteella komissio voi palauttaa tai peruuttaa tullit, sillä vain komissiolla on toimivalta tehdä tämä päätös (ks. vastaavasti em. asia Trans-Ex-Import, tuomion 19 ja 20 kohta).

58 On vielä muistutettava EY 234 artiklassa vahvistettua tehtävänjakoa koskevasta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on ainoastaan antaa kansallisen tuomioistuimen pyynnöstä sellaisia yhteisön oikeutta koskevia tulkintaratkaisuja, jotka ovat tarpeen kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseksi, kun taas kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on soveltaa kyseisiä sääntöjä, sellaisina kuin yhteisöjen tuomioistuin on niitä tulkinnut, sen käsiteltävänä olevan asian tosiseikastoon (ks. asia C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, tuomio 22.6.1999, Kok. 1999, s. I-3819, 11 kohta).

59 Tästä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen asiana on pääasiassa lausua siitä, voivatko pääasiassa kyseessä olevaan riitaan johtaneet seikat muodostaa tämän tuomion 56 kohdassa esitetyt arviointiperusteet huomioon ottaen soveltamis-

asetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun "erityistilanteen", joka edellyttää sitä, että komissio tutkii asian.

60 Tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtäviin kuuluu erityisesti sen selvittäminen, missä määrin se seikka, että Yhdysvaltain viranomaiset ovat antaneet maahan tuotuja tavaroita koskevan aitoustodistuksen vasta 17.9.1996, voi saattaa Bacardin erityistilanteeseen muihin maahantuojiin nähden, ja niiden syiden merkityksen tutkiminen, joiden johdosta Bacardi ei ole esittänyt epätäydellistä tulli-ilmoitusta tullikoodeksin 76 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 253 artiklan 1 kohdan ja 255 artiklan mukaisesti.

61 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen toiseen kysymykseen on vastattava, että se, että tullien palauttaminen tai peruuttaminen tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdan nojalla ei ole mahdollista siitä syystä, että jokin tämän palauttamisen tai peruuttamisen lakisääteisistä edellytyksistä ei täyty, ei sellaisenaan estä näiden samojen tullien palauttamista tai peruuttamista tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan nojalla, edellyttäen kuitenkin, että näiden viimeksi mainittujen artiklojen lakisääteiset soveltamisedellytykset täyttyvät.

Seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa kyseessä olevan soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", on olemassa silloin, kun tullikoodeksin 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen todetaan, että on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida tämän arviointiperusteen perusteella, onko olemassa seikkoja, jotka voivat muodostaa tällaisen erityistilanteen, joka edellyttää sitä, että komissio tutkii asian.

Oikeudenkäyntikulut

62 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Bremenin 1.6.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Tuontitulleja ei voida palauttaa yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 236 artiklan 1 kohdan nojalla, mikäli sen jälkeen, kun tulliviranomainen on vastaanottanut täydellisen tulli-ilmoituksen ja kun ilmoituksessa tarkoitetut tavarat on luovutettu vapaaseen liikkeeseen, tavaranhaltija esittää aitoustodistuksen, jonka perusteella tavaraan olisi voitu soveltaa edullista tullikohtelua, jos todistus olisi esitetty tavaran kanssa.

2) Se, että tullien palauttaminen tai peruuttaminen asetuksen N:o 2913/92 236 artiklan 1 kohdan nojalla ei ole mahdollista siitä syystä, että jokin tämän palauttamisen tai peruuttamisen lakisääteisistä edellytyksistä ei täyty, ei sellaisenaan estä näiden samojen tullien palauttamista tai peruuttamista asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan 1 kohdan ja tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna 30.7.1996 annetulla komission asetuksella N:o 1676/96, 905 artiklan 1 kohdan nojalla, edellyttäen kuitenkin, että näiden viimeksi mainittujen artiklojen lakisääteiset soveltamisedellytykset täyttyvät.

Seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa kyseessä olevan asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1676/96, 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityistilanne, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", on olemassa silloin, kun asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan taustalla oleva kohtuullistamistavoite huomioon ottaen todetaan, että on olemassa seikkoja, jotka ovat omiaan asettamaan hakijan poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida tämän arviointiperusteen perusteella, onko olemassa seikkoja, jotka voivat muodostaa tällaisen erityistilanteen, joka edellyttää sitä, että komissio tutkii asian.

Gulmann Puissochet

Schintgen Macken Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä syyskuuta 2001.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja